

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop. (Brassai-utca) 10
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3-50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1-50 ck

Cluj-Kolozsvár * VI. évfolyam * 219. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Kiszlev 11 * 1923 november 19 Hétfő

Várjuk a tetteket

Nem lehet rossz néven venni tőlünk, ha talán a kellenél óvatosabban és bizonyos szépséggel fogadunk minden ígéretet és kijelentést, amely kormánykörökből érkezik hozzánk. Annyi csalódás ért már ezen a téren, hogy csak az igazság erejében és a román állam egészséges fejlődésébe vetett bizalmunk tart vissza a teljes csüggedéstől és ez élesíti fel újra és újra reményességünket, hogy a szép ígéretet egyszer mégis valósággá teljeseznek. Az elpusztíthatatlan optimizmus vezette az erdélyi kisebbségek vezetőit ezekben a napokban ismét a kormány képviselője elé, amikor az új kisebbségi miniszternek feltárták a régi óta gyógyításra váró sebeket. Őszintén be kell vallanunk, Tatarescu miniszterben olyan államférfiut ismertünk meg, akinek felszabadult és elfoglaltságtól mentes világnézete valóban alkalmas arra, hogy e felette kényes és mindenekelőtt érző emberi szívet kívánó problémát biztos kézzel közelebb hozza a megoldáshoz. Szavai és ígéretei mögül kiérezük, hogy nem csupán a konvencionális formáknak hódol velük, de őszintén érzi a szükségét annak, hogy azok beváltassanak.

Nagy jelentőséget tulajdonítunk Tatarescu miniszter erdélyi látogatásának és annak, hogy fáradságot nem kímélve igyekezett minden panaszt és kérést meghallgatni. Emelkedik e tény jelentősége azért is, hogy a kisebbségi miniszter nem tekint még ezzel befejezettnek misszióját és rövid néhány napon belül ismét vissza fog térni Erdélybe, hogy tovább folytassa a megkezdett munkát. Megelégedéssel jegyezzük fel, hogy a miniszter értesülésünk szerint már az első látogatása alkalmával hozzáintézett több kérést személyesen intézett el és több panaszra ő maga nyújtott orvoslást. Jól tudjuk, hogy ezek jobbra egyéni kérések és egyéni panaszok voltak, de az a körülmény, hogy a miniszter nem csak ígéreteket tett, de cselekedett is, megnyugvással tölt el bennünket. Hiszünk, hogy a miniszter legközelebbi visszatéréskor a kisebbségek kollektív panaszaira és sérelmeire is orvoslást hoz magával Bukarestből, ahol bizonyára leplezetlenül és őszintén tárta fel mindazt, amit itt tapasztalt. Tatarescu minisztert erélyes, tettekre kész férfiúnak ismertük meg, aki ha erélyét és tettekkésztségét érvényesíteni fogja a kormányban is, kétségtelenül nagy lépéssel viheti előre az egyre jobban megoldást sürgető kisebbségi problémát.

Einstein ismét emigrált

Egyszer már emigrált. A Rathenau-gyilkosság és a kitünő Harden Miksa fejbeverése idején az ő feje felett is megsuhogtatták a vértől csepegő német kampókeresztet és akkor aggódó barátai unszolására elhagyta hazáját. Egy évig volt távol Németországtól, elment Japánba, ahol császárhoz hasonló fogadtatásban részesítették a szellem fejedelmét, majd elzarándokolt őseinek feldámadó földjére, az újjászülött Palesztinába és megvetette ott a héber egyetem alapját. Utközben pedig, amikor hajója a végtelen Óceán hajjain ringott s ő a fedélzeten ülve elmerült a csillagos ég mesés titkaiba, amelyekből csak ő tud olvasni, zseniális agyában egy új felfedezés hatalmas körvonalai bontakozott ki. Még a száműzetésben is a német tudomány dicsőségét gyarapította. Mert hiába, a német tudomány magának vindikálja Einsteint. Egyévi távollét után, amikor a szenvedélyek kissé lecsendesedtek, ismét visszatért hazájába. Nem fogadta el a csábító ajánlatokat, amelyeket a világ legnagyobb egyetemei tettek neki, visszament az éhezõ és vergõdõ Németországba, hogy együtt éhezzen és együtt szenvedjen a német néppel.

De Einstein sorsa tipikus zsidósors. Hiába szerezte meg a német tudomány számára azt

a dicsőséget, amellyel talán századok óta egyetlen más nép sem díszeskedhet, a hazája ismét elűzte őt, a gyilkos kezek ismét fenyegető közelebből settenkedtek körülötte. Hágai lapjelentések szerint Einstein professzor, aki nemrég tért vissza Oroszországból, ahol előadásorozatot tartott a relativitás elméletéről, az utóbbi napokban olyan fenyegető leveleket kapott a német kampókeresztesektől és környezetéhez olyan aggasztó készülődések hírei érkeztek, hogy barátai határozott kívánságára Einstein elhatározta magát, hogy másodszor is kezébe veszi a vándorbotot és elbújdosik hazájából. A tragikus sorsu tudós pénteken Hollandiába utazott. Hogy mennyi ideig marad ott, nem közölte senkivel, de biztosra veszik, hogy mielőtt békésebb állapotok lesznek Berlinben és a kedélyek lecsillapodnak, ismét visszatér. Einstein

második menekülésében nemcsak a zsidó nép de az egész elátkozott kornak tragédiája van szimbolizálva. Hol éri el majd a tragédia csúcspontját? Meddig súlyedhet még az egyensúlyát veszített emberiség? A nagy tudós, aki évezre-
redes sötétségeket oszlattott fel agyának világosságával, a második száműzetés keserű napjaiban bizonyára elgondolkozik majd fölötté, vajjon érdemes volt-e ezért az emberiségért feltörni a minden titkok kapuit, érdemes volt-e éjt nappallá téve keresni az új igazságokat, hiszen az emberiség mindezek ellenére ma sem tart tovább, mint kétezer évvel ezelőtt. Vajjon nem érkezett el az ideje, hogy Einstein és az összes Einsteinok minden zsenialitásukat arra koncentrálják, hogy megszűnjön végre az a végeláthatatlan emigráció, amelyben Einstein népe kétezer év óta szenved.

December tizenötödikén döntenek Görögország államformájáról

Görögországban erősödik a köztársasági mozgalom. Venizelosz elnökjelölt

(Bukarest, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Daily Mail“ jelentése szerint a görög kormány elhatározta, hogy a görög államforma kérdésében megejtendő népszavazást december 15-re tűzi ki. Ezzel kapcsolatban a „Dimineața“ azt írja, hogy Görögországban a helyzet rosszabbodott a dinasztia nézve. Biztosra veszik, hogy az év végéig Görögország köztársasággá fog átalakulni és Venizelosz lesz

az új köztársaság elnöke. György király helyzete mindinkább tarthatatlanná válik.

Athén, november 17. A kormány az új választásokat tizenöt nappal elhalasztotta. A republikánus párt ma nagy mitingeket rendez és reméli, hogy ezekkel rábirja a kormányt, hogy a népszavazást még a választások előtt tartassa meg.

Athén, november 17. A hadügyminisztérium az ellenforradalmi szereplésükért halálra ítélt tábornokok kivégzését elhalasztotta.

Anglia és Olaszország nem vesz részt újabb katonai akcióban

Mussolini külpolitikai expozéja a londoni konferenciáról. Jugoszlávia beleegyezett Fiume olasz annektálásába

(Belgrád, nov. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Olaszország és Jugoszlávia között egyezmény jött létre, mely szerint Olaszország bekebelezi Fiumét, de

szabad zónát és szabad kikötőt

biztosít Jugoszláviának.

Róma, nov. 17. Mussolini miniszterelnök beszédet mondott a szenátusban. Üdvözölte elözetesen a hétfőn Olaszországba érkezett Spanyol királyi párt, majd áttért a külpolitikai helyzet ismertetésére. Beszédében három kérdésre tért ki: a Ruhr-megszállásra, Fiume és Korfu ügyére.

— Anglia sem gondol arra, — mondotta Mussolini — hogy német földön lévő csapatait visszavonja és akik azt akarják, hogy Olaszország szakítson Franciaországgal, nem látnak odáig, hogy az ilyen politika rettentő elszigeteltségbe juttatná Itáliát.

Látható, hogy Anglia eddig milyen elővigyázatossággal kerülte a Poincaréval való szakítást, Olaszország nem lehet kevésbé tapintatosabb, mint Anglia.

— A német trónörökös hazatérése ügyében Olaszország és Anglia egyetértésben vannak. Legyen végre bátorságunk megmondani, hogy a német nép is a világon van. Német területen hatvanégy millió, Ausztriában és egyébütt tizenkétmillió német él. Nem gondolhatunk,

nem szabad gondolnunk arra, hogy ezt a népet elpusztítsuk.

Epezért az olasz kormány nem járulhat hozzá újabb német terület megszállásához.

Mussolini ezután hat pontban összefoglalta az olasz kormány álláspontját ebben a kérdésben.

A jóvátételi kérdésben ismertette a londoni konferencián előterjesztett olasz javaslatot,

melyről kijelentette, hogy ezt tartja egyedül alkalmasnak a reparációs kérdés megoldására. Az olasz javaslat kapcsán a londoni konferencián kidomborodott az a rendkívüli fontos szempont, hogy a szövetségesek egymásközötti adóságai és jóvátételi kérdések szoros kapcsolatban vannak. Anglia és Olaszország csak azért vettek részt a megszállásban, mert akkor még nem lett volna okos politika távolmaradni, de Londonban kijelentették, hogy ezental csakis olyan lépésben vesznek részt, melynek

kizárólag polgári jellege van.

A megoldás egyetlen útja, hogy le kell szállítani a Németország által fizetendő jóvátételt és a szövetségesek egymásközötti adóságait. meg kell szüntetni a katonai megszállást, ki kell üríteni Ruhr-vidéket s pusztán gazdasági biztosítékokra szoritkozni s végül támogatni kell minden jóindulatu német kormányt a rend helyreállításában.

A franciáknak arra a kérdésére, hogy a Ruhr-vidéken dolgozó olasz mérnököket francia katonai hatalom alá rendeljék, Olaszország kijelentette, ebbe nem egyezhet bele és ha a franciák ragaszkodnak ehhez a kívánságukhoz, kénytelen lesz visszahívni mérnökeit.

Elfogatóparancsot adtak ki Stinnes ellen

Berlin, november 17. A párisi „Intran-zigeant“ szerint Degoutte tábornok, a megszálló csapatok parancsnoka, elfogatóparancsot adott ki Stinnes ellen. A hír valódiságát nem lehet még megállapítani, de a parancs különben sem végrehajtható. Stinnes ugyanis, miután a franciákkal már megegyezett, hogy termelésének kilencven százalékát a megszálló hatóságok ellenőrzése alá helyezi, ha a francia-belga katonaság a tizórai munkaidőt rákényszeríti a német ipari munkásságra, a megállapodás aláírása előtt elhagyta a megszállott területet és Berlinbe utazott.

23 november 17.

ria 5. sz.

cég
ására

Novemb.
30-ig!

Maria 5.

cséjét

ljaja
vásárun-
kon részt
vesz, vásár-
lási blokkja
erejéig

apig

a vásárlás
befejezése
után
kisorsolt

Vásárlási
blokkok
meg-
örzendők.

25⁵⁰

25⁵⁰

25⁵⁰

32⁵⁰

36⁵⁰

yák 13⁵⁰

yák 15⁵⁰

79⁵⁰

89⁵⁰

szok 198[—]

véták 31[—]

tő 59[—]

84[—]

női és férfi
etek, köftött
női swetter-
jóval a mai
on alul.

Az új exportrezsim

Az exporttól eltiltott árucikkek

(Kolozsvár, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új kereskedelmi és iparügyi miniszter, mint azt már megirtuk, változtatni akar az eddigi exportpolitikán is és az illetékes ügyosztállyal kidolgoztatta az új kiviteli rezsimet, mely az ország feleslegének lehetőleg megkönnyebbitett kivitelére van beállítva. Az exporthivatalok képviselőinek tanácskozásain az a vélemény alakult ki, hogy a kivitelre kerülő áruk számára különösen a vagonkiutalást és a határon való gyors átjuthatást kell megkönnyíteni. Az árukat az export szempontjából három kategóriába csoportosították: a szabadkeltet áruk csoportjára, a tiltott árukra és a speciális rendelkezésekhez kötött áruk kivitelére. Az exporttól eltiltott áruk a következők:

Buza, a buzakorpán kívül, melynek szabad a kivitele; rozs, a rozskorpán kívül: kender és len, közönséges és szárított halak, sertés és sertéshus, mindennemű zsiradék (szalonna és zsír), feldolgozatlan gyapju, gyapjuszövetek és gyapjukészítmények, kender és len mindennemű formában, kivéve a népies varrású vászonkonfekciókat, melyek exportálása meg van engedve, lovak, juhok, bikák, bivalyok, öszvérek, szamarak, kecskék, továbbá a nagy marhák cserzett és kikészítetlen bőre, mindenféle papíráruk, kivéve a nyomtatványokat és papirkonfekciókat; nyersolaj, kátrány, kőszén és koks: cser- és búkfatórzsék; cink és sárgaréz, mindennemű alakban; arany, ezüst, talpbőr, croupon talpbőr, cukor, bányatermékek a bauxiton, magánércen és 2 ezrelékes aranytartalmu piriten kívül; vas- és acélöntvények, vörösréz és ólom, platina és nikkell, csontok, rézszulfát, rézsavak (sáruire de cupru): platina-, arany- és ezüstsavak és ötvények, cserkéreg, érmek bárminő ércből, értékkövek, robbanó anyagok.

Kedvezményekben részesülnek a szabad kivitel közül: Tésztaemlék, buza- és liszt-keményítők, burgonya, napraforgómagvak, hal-különlegességek, turókülönlegességek és konzervált tej, házi készítményű textilárúk, láncok és sodronyfonalak; kisebb állatok (bárány, juh, nyul) bőre; ruhaneműk, platina, arany- és ezüstszerkek; gyógyszerárúk, a külföldről behozottakat kivéve a faszén.

Különleges rendeletek hatáskörébe tartozik a petróleum és annak melléktermékei, a marószóda a cserfából és bükkből való talpfák, a gépek, mezőgazdasági eszközök és gépalkatrészek.

Felmentették Worowszky gyilkosait

Lausanne, nov. 17. Konradit és Polunint, Worowszky gyilkosait felmentették.

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta Méir Ááron Goldschmidt

Étkezésnél nagynénje egy pompásan elkészített libát szabadalt el. Márkus bácsi már előre kiszedte egy kis darabot kóstolóba.

— Elképzelheted, hogyan megijedtem, — mondotta a felesége, — amikor fölbontottam a libát és a begyében egy gombostűt találtam.

A férfi elsápadt és gyorsan kivette szájából a falat húst.

— És erről csak most szólsz nekem? — kiáltott feleségére ijedten. — Megbolondultál asszony? Hát az egész házat be akarod tréflizni?

— No csak nyugodj meg, — felelt az asszony és tovább transzírozott, — elküldtem a Róf-hoz¹⁾ és megmutattam neki a begyét a gombostűvel. Azt mondta, hogy nyugodtan elfogyaszthatjuk a libát, a begyét meg dobjuk el. És ezt meg is tettem.

A férfi megkönnyült szívvvel vette újra szájába a húst.

— Mégis csak furcsa, — mondotta Jákob, — hogy a liba kóser lett, azért, mert a begyét eldobták. Inkább azt kellene hinni, hogy a begye az egész libát tréflivé teszi és az már nem változtat rajta, hogy a begyét utólag eldobjuk. Ez éppen olyan, mintha ellenmérget öntenénk egy olyan üvegbe, melyből előzőleg már valaki mérget ivott.

— Ne vétkezz Jákob, mondotta Bendixen Márkus, — a Róf csak jobban tudja mint te.

¹⁾ Ráv = rabbi.

Bombamerénylet a budapesti francia követség ellen

Megakadályozták a merényletet. Keressék a tettest

(Budapest, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Súlyos diplomáciai következményekkel fenyegető politikai merénylet tartja izgalomban a magyar fővárost. Péntekről szombatra virradó éjjelen ismeretlen tettesek

bombát helyeztek el a francia követség Reviczky-utcai palotájában.

Szerencsére a merényletet idejekorán sikerült meghüsitani, mert a bombát megtalálták, mielőtt explodált volna.

A francia követség elleni bombamerénylet-

Negyedmilliárd dollár kölcsönt kap Németország

A drágaság miatt újabb éhségzavargásoktól tartanak. Véget ért a berlini nyomdászsztrájk. Félmillió a ruhrvidéki munkanélküliek száma

Elbocsátják az összes ruhrvidéki munkásokat

(London, nov. 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Times” jelenti Washingtonból: Coolidge elnök felhatalmazást akar kérni a kongresszustól, hogy Amerika Németországnak 250 millió dollár kölcsönt nyújthasson élelmiszerek, elsősorban zsír vásárlására. A pénz kizárólag erre a célra használható fel és az ellenőrzést Hoover gyakorolná.

Berlin, november 17. A nyomdászok sztrájkja befejezettnek tekinthető. A helyi szervezetek elhatározták a sztrájk félbeszakítását, mert sok sztrájkterő munkára jelentkezett. A lapok ma már megjelentek.

Berlinben az egész rendőrszemélyzetet riadókétszükségbe helyezték. A szigorú intézkedés oka az, hogy a bekövetkezett nagyarányú árdragulás miatt

komoly zavargásoktól tartanak.

Az áremelkedés azzal magyarázható, hogy a legutóbbi napokban mesterségesen leszorított dollár árfolyama nyolcszáznegyvenmilliárdról váratlanul kétezeröttszázhusz milliárdra ugrott. A dollár áremelkedését nyomon követte az élelmiszerek és a közszükségleti cikkek áremelkedése.

Düsseldorfban a tegnapi megkezdődött fosztogatások még valamennyi városrészben tartanak. A rendőrség helyzete nagyon nehéz. Essenben a munkanélküliek és a rendőrség között a Siederrot-városrészben

véres összeütközés történt.

A rendőrség vesztesége egy halott és öt sebesült, míg a Krupp-kórházba két halottat és tizenkilenc sebesültet vittek be.

Ezek a zavargások azzal magyarázhatók, hogy a Ruhr-vidéken tetőfokát érte el a gazdasági válság. Az ércipari szövetség közölte a bányamunkások képviselőivel, hogy

november harmincadikán elbocsátja az összes munkásokat és tisztviselőket.

Ezt a súlyos elhatározását a bányatulajdonosok szövetsége azzal indokolja, hogy Düs-

ből kifolyólag Rakovszky belügyminiszter intézkedésére erős rendőri készültséget és

detektívörsemeket rendeltek ki a követségi palota elé.

A rendőrség véleménye szerint a Reviczky-utcai merényletnél használt bombát hozzá nem értő emberek készítették és ezért nem robbant fel. Azt hiszik, a merénylet nem irányult a palotában lakók ellen, hanem csak demonstratív jellegű tüntetés akart lenni.

A merénylőknek egyelőre nincs nyoma.

seldorfban a franciákkal való tárgyalások eredménytelenül végződtek és így a vállalkozók nincsenek abban a helyzetben, hogy üzemüket folytassák. A ruhrvidéki munkanélküliek száma már most félmillió, de ez a szám rövidesen óriási mértékben megnövekszik. A munkás-elbocsátás oka azonban nemcsak a düseldorfi tárgyalások sikertelensége, hanem a munkaadók és munkások között a munkaidő miatt támadt konfliktus is. A bányatulajdonosok ugyanis minden eszközzel a termelési költségek csökkentésére törekednek és ezért december elsején a most alkalmazott munkásoknak csak hetven százalékát akarják újból alkalmazni és a háborúelőtti munkaidőt bevezetni.

Január nyolcadikán ül össze az új angol parlament

London, nov. 17. A király ma proklamációt bocsátott ki, melyben közli, hogy az új parlamentet január nyolcadikára hívja össze. A választási kampány már hétfőn megkezdődik, melyet Baldwin fog bevezetni hatalmas programbeszéddel a Guildhallba összehívott nagygyűlésen. A liberális párt másnapra hívott össze mitinget, melyen Asquith és Lloyd George fognak beszélni.

Újabb letartóztatás a Hitler-ügyben

Berlin, november 17. Lipcséből jelenti a „Vossische Zeitung”: A bíróalmi ügyészség megkezdte a vizsgálatot a Hitler-puccs ügyében. Az állami törvényszék teljes nyomattal érvényesíti illetékességét. Ugyancsak ez a lap jelenti Münchenből, hogy valószínűleg a Hitler-puccsal kapcsolatban, Röth nyugalmazott minisztert letartóztatták.

történt akkor, amikor isten megparancsolta a zsidóknak, hogy ajtójuk felfáját kenjék meg a husvéti bárány vérével, abból a célból, hogy az angyal meg tudja különböztetni az ő házaikat az egyiptomiak házaiktól.

— Az isten mindenható, — vette át a szót rabbinikus kenetesen a legidősebb unokabtya, — de néha megtörténik, hogy nem használja föl egészen mindenhatóságát. Például az embert a semmiből is meg tudta volna teremteni, mégis porból alkotta meg őt. Miért nem élt Adám ezer esztendő? Elvé ezetett, hogy Adám ezer esztendőt éljen és Dávid halva szülessék. De a zsidók javáért isten elvett hetven évet Adám életéből és Dávidnak adta. Hát nem tudott volna isten éppen úgy hetven évet külön alkotni Dávid részére?

— De hiszen az ilyesmi a mithológikába tartozik, — szólt közbe Jákob, — az ilyesmi-ben nem kell hinni, éppen olyan kevéssé, mint abban a mondában, hogy Saturnus fölfalta a saját gyermekeit.

A nagybácsi szigorúan rászólt:

— Abból, ami a zsidók részére iratott, semmi se tartozik a . . . hogy is mondta csak Jákob? Milyen szó is volt csak az, amit a gójkónál tanultál? . . . Nos: abból, ami írva van, semmit se szabad nem hinni. Hiszen ha így folytatjuk, akkor nemsokára már a Jom-Kippurt sem kell hinni, nem kell böjtölni, nem kell imádkozni, a bűnököt megbánni . . . mi?

²⁾ Zsidó legendák.

Miről fog t

A román kormány felállítását

(Belgrad, jától.) Szoboda delegáció. Tem és egyházi kö megkezdett ta jugoszláv dele radikálistárti Hadzsi Kosz György dr. b

E kérdés a tárgyalások tovább folytat ujjabb alapot tárgyalásokat

Radonics anyagáról tájé viselő kijelentében az egyh nehézséget, m püspökség fe Bácságban, te is van szerb p grádi kormány kánonjogi szé ilyen formába szempontból u ház van és ez egyes pravosz nak az ország ságok hatáskö Radonics kép sikerülni fog egyezést talál ben a megeg látszik.

A daktiloszl

(Páris, jától.) Néhány feltűnéstkelte első emeletén három darab m az első nyomoz őrsgnek igen kézrekeríteni. néhány nappal tette az egyik önként jelentke

A párisi rendszerrel jut helyszínen újle hagyott. Maga vesen bänkód alatt nem huzo detektívek igen egy jobbkéz r párisi rendőrség piron negyven napi vizsgálat daktiloszkópiái kijelentse, a t senki más. Így

A daktilo mények világo gálat azzal kez ról kliséket kés őrsg mindazo milyen konflikt tással, kliséket máinak kölcsön tok öt nagy os azután újabb egyennél az al különbsége is f hoz tartozó kez nemvészthető azután a tettes gobelin-lópás es ből indult ki, ah férfi lehetett, a Így azután a 25 keresték az ujly

Az ujlyny az ujlynyomato vetitik. Jelen titettek pergő felismerték az u loszkópiái intéze forma ujlynyom vehető, hogy a és más az ujly

Vetés ellen

belügyminiszter in-
készséget és
rendeltek ki a kö-
lota elé.

nyeszerint a Reviczky-
ált bombát hozzá nem
és ezért nem robbant
ylet nem irányult a
anem csak demonstra-
lenni.

gyelőre nincs nyoma.

Émetország

égetért a berlini
líek száma

Kásokat

shingtonból: Coolidge
gnak 250 millió dollár
blag erre a célra hasz-

való tárgyalások ered-
s így a vállalkozók
etben, hogy tüzemüket
anukandélikuliek száma
s a szám rövidesen
vekszik. A munkás-
nemosak a düsöl-
telensége, hanem a
s között a munkaidő
k. A bányatulajdono-
zzel a termelési költ-
ednek és ezért decem-
mazott munkásoknak
arják újból alkalmazni
döt bevezetni.

Össze az új angol

ent
király ma proklamációt
hogy az új parlamen-
ra össze. A választási
zódik, melyet Baldwin
grambeszéddel a Guild-
lésen. A liberális párt
get, melyen Asquith és
ni.

A Hitler-ügyben

Lipcséből jelenti a
birodalmi ügyészség
Hitler-puccs ügyében.
eljes nyomatokkal ér-
Ugyancsak ez a lap
valószínűleg a Hitler-
th nyugalmazott mi-

sten megparancsolta a
félfáját kenjék meg a
abból a célból, hogy
abóztetni az ő házaikat

nható. — vette át a
a legidősebb unoka-
ténik, hogy nem hasz-
hatóságát. Például az
g tudta volna terem-
a meg őt. Miért nem
? Elvé ezetett, hogy
és Dávid halva szü-
rt isten élvett hetven
Dávidnak adta. Hát
ppen ugy hetven évet
éve?)

yesmi a mitológiába
fakob, — az ilyesmi-
n olyan kevéssé, mint
y Saturnus fölfalta a

an rászólt:

sidók részére íratott,
hogy is mondta csak
volt csak az, amit a
Nos: abból, ami írva
em hinni. Hiszen ha
msokára már a Jom-
nem kell bőjtölni, nem
t megbánni. . . . mi?

(Folyt. köv.)

Miről fog tárgyalni a román-jugoszláv delegáció

A román kormány görögkeleti román püspökség felállítását követeli a jugoszláv Bácságban

(Belgrád, nov. 17. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Szombaton indul Temesvárra a jugoszláv delegáció. Temesváron, mint ismeretes, az iskolai és egyházi konvenciók ügyében a már régebben megkezdett tanácskozásokat fogják folytatni. A jugoszláv delegáció elnöke dr. Radonics Jovan radikális párti képviselő, szakértői pedig dr. Hadzi Koszta novisadi ügyvéd és Leszics György dr. bácsági püspök.

E kérdésben egy ízben már megszakadtak a tárgyalások, később azonban Belgrádban tovább folytatták, minthogy sikerült megfelelő újabb alapot találni a tárgyalásokra. Ezeket a tárgyalásokat most Temesváron fogják folytatni.

Radonics Jovan képviselő a tárgyalások anyagáról tájékoztatta a belgrádi sajtót. A képviselő kijelentése szerint a megegyezés tekintetében az egyházi kérdés képezi a legnagyobb nehézséget, mert a románok görögkeleti román püspökség felállítását követelik a jugoszláv Bácságban, tekintettel arra, hogy Temesváron is van szerb püspökség. Ehhez azonban a belgrádi kormány nem akar hozzájárulni, mivel kánonjogi szempontok is újat állják a kérdés ilyen formában való rendezését. Egyházi jogi szempontból ugyanis csak egy pravoszláv egyház van és ezért komplikációkat okozna, ha egyes pravoszláv egyházközségek nem tartoznának az országban lévő magasabb egyházi hatóságok hatásköre alá. Mindamellett, mondotta Radonics képviselő, kilátás van arra, hogy sikerülni fog ezt a kérdést is áthidalni és megegyezést találni, mivel a többi vitás kérdésben a megegyezés már előre biztosítottak látszik.

A daktiloszkópia a rendőrségi nyomozás szolgálatában

(Páris, november 17. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Néhány héttel ezelőtt a versaillesi palotában feltűnést keltő gobelin-lopás történt. A kastély első emeletének egyik terméből rejtélyes módon három darab milliós értékű gobelint loptak el és az első nyomozás során úgy látszott, hogy a rendőrségnek igen nehezen fog sikerülni a tetteseket kézrekeríteni. Azonban a párisi rendőrség már néhány nappal a lopás elkövetése után kézrekerítette az egyik tettest, akinek a cinkosa azután önként jelentkezett a rendőrségen.

A párisi rendőrség igen érdekes nyomozási rendszerrel jutott a tettes nyomára. A tolvaj a helyszínen ujjlenyomatán kívül semmi nyomot sem hagyott. Maga a tettes most valószínűleg keservesen bánkodik azon, hogy tettének elkövetése alatt nem huzott keztyűt a kezére, míg a párisi detektívek igen megőrültek, amikor a helyszínen egy jobbkezű négy ujjlenyomatát fedezték fel. A párisi rendőrség büntügyi osztályán négy millió papíron negyvenmillió ujjlenyomatot őriznek. Három napi vizsgálat elegendő volt Ballay tanácsosnak, a daktiloszkópiái osztály igazgatójának arra, hogy kijelentse, a tettes csak Charles Prosper lehet, senki más. Így is volt.

A daktiloszkópiái eljárás, amint az eredmények világosan bizonyítják, csalhatatlan. A vizsgálat azzal kezdődik, hogy a talált ujjlenyomatokról kliséket készítenek. Tudott dolog, hogy a rendőrség mindazoknak az ujjlenyomatairól, akik valamilyen konfliktusba kerülnek az igazságszolgáltatással, kliséket készít. Az egyes ujjlenyomatok formáinak kölcsönös viszonya szerint az ujjlenyomatok öt nagy osztályra oszthatók. A főosztályok azután újabb alosztályokra oszlanak. Egy azon egyénnél az alosztályok szempontjából a tíz ujj különbsége is figyelembe veendő. Egyazon típus-hoz tartozó kezek egységes kört alkotnak, amely nem téveszthető össze más körrel. Számításban jön azután a tettes megközelítő kora is. A versaillesi gobelin-lopás esetében a rendőrség abból a feltevésből indult ki, ahogy tettes 25—30 év körüli erőteljes férfi lehetett, akinek már volt a rendőrséggel dolga. Így azután a 25—30 éves férfi-ujjlenyomatok között keresték az ujjlenyomat párját.

Az ujjlenyomatok vizsgálata ugy történik, hogy az ujjlenyomatokat igen erős nagyításban lepedőre vetítik. Jelen esetben négyezer ujjlenyomatot vetítettek pergő gyorsaságban a lepedőre, amíg felismerték az ujjlenyomatot. Eddig a világ daktiloszkópiái intézetei még sohasem akadtak két egyforma ujjlenyomatra és így teljesen bizonyosra vehető, hogy a föld 1,600,000,000 emberének más és más az ujjlenyomata.

Hétfőn kezdődnek a román-magyar tárgyalások

A magyar küldöttség bemutatkozott Duca külügyminiszternél. Wodianer meghatalmazott miniszter a román-magyar közeledésről

(Bukarest, november 17. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Ma délután a magyar delegáció megjelent Duca külügyminiszternél. A fogadásnál jelen volt gróf Zichy Rubidó bukaresti magyar-követ is. Wodianer meghatalmazott miniszter hangsúlyozta, a magyar kormány őszinte vágya, hogy Romániával baráti viszonyt létesítsen. Duca azt válaszolta, hogy ugyanez a román kormány is a kívánsága. Wodianer azután bemutatatta a külügyminiszternek a delegáció tagjait.

A magyar küldöttség a külügyminiszteriumból a magyar követségre ment, ahol Zichy Rubidó követtel tanácskozást folytatott.

A hivatalos tárgyalások hétfőn kezdődnek.

A vasárnapi „Dimineata” interjú közöl Wodianer meghatalmazott minisztertől, a Bukarestbe érkezett magyar küldöttség vezetőjétől. Érdekes, — mondja a „Dimineata” — hogy Wodianer egyszerűen beszél románul,

ami abban leli magyarázatát, hogy diplomáciai pályáját Romániában mint alkonzul kezdte meg.

Jól tudok románul, — mondotta a követ — itt kezdtem meg diplomáciai karrieremet. Most ötödször vagyok itt és remélem, sikerülni fog a trianoni békeszerződésből eredő összes kérdéseket likvidálnunk és

a román-magyar közeledés összes akadályait elhárítani.

Magyarország őszintén kívánja, hogy a két ország között helyreálljon a jó szomszédi viszony, amint azt a két állam közös érdekei diktálják. Emez óhaj realizálása ma a román kormánytól függ, amely szíves volt hozzájárulni e tárgyalások megkezdéséhez. Az összes pénzügyi és gazdasági kérdéseket meg fogjuk tárgyalni, amelyeknek száma talán több mint ezer. Eldig nem állapítottuk meg a tárgyalások végleges programját.

A „Viitorul” jogtalan vagyonszerzéssel vádolta meg Mihalachét

Misztifikációra építették a vádat. A bukaresti sajtó egyöntetűen elléli a „Viitorul”-t. A kormány félhivatalosa védekezésül újabb vádakot sorakoztat fel

(Bukarest, nov. 17. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Néhány nappal ezelőtt beszámolt már az Uj Kelet a „Viitorul”-ról — Mihalache afféról. A kormány félhivatalos lapja ugyanis azzal vádolta meg Mihalachét, a parasztpárt egyik legmarkánsabb vezérét, hogy politikai üzelmekből gazdagodott meg és Blank Arisztiddal közösen 120,000 lejtért földbirtokot vásárolt. A „Viitorul” állításainak bizonyítására a teleormani telekkönyvi hivatal adataira hivatkozott, amelyek szerint Negroponte G. N. földbirtokos bragadi és floreascai földbirtokát J. Mihalache és Blank Arisztid nevére írta át.

A „Viitorul” misztifikációja

A „Viitorul” hiradása óriási konsternációt keltett politikai körökben. A parasztpárt politikai ellenfelei siettek kibaszni Mihalache ellen a „Viitorul” fegyvereit, míg Mihalache barátai, akik nem hitték a vádat, hatalmas kampányt indítottak Mihalache tisztázására. Fokozta a bonyodalmat, hogy Mihalache a sajtócikk megjelenésekor nem volt a fővárosban és így nem tudott a cikkben foglalt vádról felvilágosítást adni. A párt végrehajtóbizottságának távirati megkeresésére azonban már másnap Bukarestbe érkezett és a parlament ülésén rábizonyította a „Viitorul”-ra, hogy hamisítást követett el. Mihalache parlamenten beszédéből világosan kiderült, hogy az ominózus földvásárlás tulajdonképpen két egymástól teljesen független üzlet volt és a parasztpárt vezérének a két földvásárlás közül egyikhez sem volt köze. Negroponte földbirtokos ugyanis floreascai birtokát Blank Arisztidnek adta el, bragadi birtokát pedig egy Mihalache nevű bragadi földművesnek. A két átírást Negroponte egyazon napon eszközölte a teleormani törvényszéken és úgy került Blank Arisztid neve Mihalache neve mellé. Mihalache teleormani földműves egyébként csupán névrokona Jon Mihalachenak, a parasztpárt vezérének, akinek semmilyen szerepe sem volt a földvásárlásokban.

A bukaresti sajtó együttes kampánya a „Viitorul” ellen

Mihalache leleplezése nyomán óriási felzúdulás támadt a bukaresti sajtóban. A főváros összes lapjai tudatos hamisítással vádolták a kormány félhivatalosát és követelték, hogy szolgáltatson elégtételt az igaztalul megtámadott Mihalachenak. A „Viitorul” néhány szavas hírből bejelentette ugyan, hogy közleménye „tévedésen” alapult, de a bukaresti sajtó nem elégedett meg a megoldásnak ezzel a módjával és követelte a kormánytól, hogy járjon el hivatalos organuma ellen.

Jorga a „Neamul Romanesc” hasábjain immoralitással vádolja a „Viitorul”-t. Kijelenti, hogy tévedésről szó sem lehet, mert ilyen súlyos horderejű vádnál az újságírói becsület az alapos utánjárást követeli meg. Ugyanabban a szellemen írnak a többi ellenzéki lapok is. Leglesújtóbb azonban az „Universul” kritikája. Az „Universul” tudvalevőleg a legtöbb példányszámban megjelenő román napilap, amely előkelő exkluzivitással teljesen távol tartja magát a napi politikai párt-harcoktól és négy éven keresztül meg tudta őrizni teljes politikai függetlenségét. Az „Universul” mai számában leszögezi, hogy a „Viitorul” hamisítása

nyilvánvaló és semmiképpen sem menthető. Nem bocsátkozik többet hírlapi polémiaiba a „Viitorul”-lal, mert hamisítókkal egyáltalában nem áll szóba.

A félhivatalos védekezés helyett újra vádol

A „Viitorul” ma délutáni számában hosszabb cikkben foglalkozik a sajtótámadásokkal, ahelyett azonban hogy védekezne, újabb vádaskodások özönét sorakoztatja fel.

— A fővárosi sajtó egyik része — írja a lap — idegen érdekek szolgálatában áll, a másik része pedig az ellenzéki pártokat szolgálja és egy tévedésen alapuló hírral foglalkozik, hogy ne kelljen regisztrálnia az ellenzéki vezérek nemzetáruló bűneit.

Ezután a bevezetés után rögtön áttér az újabb vádakra:

— Vajda — írja a „Viitorul” — a román-osztrák-magyar háború küszöbén cikkeket írt erdélyi lapokban, amelyekben kijelentette, hogy sajátkezűleg lövi le az első román katonát, aki Erdély földjére teszi a lábát. Akkor pedig, amikor a régi rályság fele meg volt szállva, Vajda arról tárgyalt Vilmos császárral, hogy Romániát kebelezzék be Ausztria-Magyarországba. A szegyenletes bukaresti béke alkalmából pedig Vajda és Stere memorandummal fordultak a központi hatalmakhoz, amelyben a román dinasztia detronizálását kérték.

— Reméljük, — fejezi be ügyes lendülettel cikkét a „Viitorul” — hogy az „Universul”, amely velünk hamisítókkal nem akar szóba állani, végül mégis csak kénytelen lesz foglalkozni a Vajda—Stere-téle árulás ügyével.

Franciaország okvetlen megakadályozza a Hohenzollern-restaurációt

Páris, nov. 17. A nagykövetek tanácsának szombatra kitűzött ülését hétfőre halasztották az angol nagykövet ama kérésére, hogy új instrukciókat kaphasson az angol kormánytól. Ezzel kapcsolatban a „Temps” azt írja, hogy Franciaország számottevő a maga vitális érdekével, nem tűrheti, hogy határain újra megalakuljon a Hohenzollernnek birodalma. Ha a német birodalom területén a monarchista befolyás továbbra is teret nyer, Németország új háborút fog indítani. Franciaországnak ezért meg kell akadályoznia ezt a befolyást és minden esetleges konfliktusra számítva, meg kell tennie a szükséges intézkedéseket.

Berlin, nov. 17. Érdekes nyilatkozatot közöl az „Achtuhrblatt” egy volt magasrangú udvari méltóságtól, akinek Vilmos excsászár kijelentette, sohasem gondolt arra, hogy visszaterjen Németországba, mely oly rosszul bánt vele. Más jelentések szerint viszont az excsászár komolyan foglalkozik a Németországba való visszaterés gondolatával.

A polgári pártok támogatják Stresemann

Berlin, nov. 17. A német néppárt, a centrum párt és a demokratapárt vezetői elhatározták, hogy nem okoznak nehézséget Stresemann kormánynak és így elejét veszik annak, hogy a polgári koalíció válságba jusson.

Szent Eliz

(Szabó Imre két kisregénye. Megjelent a Kadima kiadásában.)

1. Szabó Imre két kisregénye, a „Szent Eliz“ és „Mózi és Ildikó“ kerül most megjelent kötetében egymás mellé. Nem keresem, miért tette az író kötetének első helyére a két regény közül a „Szent Eliz“, gondolom, hogy ez a munkája közelebb fekszik hozzá, becsebb és értékesebb számára, mint a másik, célkittűzésében ezt tartja reprezentálóbbrak, realizmusában életbelendülőbbnek és mindenre egészen és teljesen a jelenének. Így is van. A két regény közül a „Szent Eliz“ akar többet és ígér többet, a nyugtalanabb és a ziláltabb, amelyben előreirányított célok vannak, amelyben eszmék és gondolatok éles határolással szembehelyezkednek egymással, lázas, mert a mát éli, erőteljesen realiztikus és megdöbbentően közel van az élő eseményekhez. A „Mózi és Ildikó“, a másik kis regény, más világ. Csenedesebb és igénytelenebb. Távlatos és halkszavú, kis epizódok romantikájával, a békés nyárszolgári élet ezernyi apró fesztelenségével, amelyben egy elveszendő idő elveszendő emberei élnek.

2. Ez a két kisregény ilyen egymásmelletti közelségben a jelent és a multat állítja egymás mellé és akár van benne tendencia, akár nincs, ez a technikai elrendezés is aláfestő hatású, nemcsak a két műre, hanem az íróra is. Melyikben erősebb és őszintébb az író? Melyikben biztosabb kezű és élesebb szemű? A „Szent Eliz“-ben lázasan lüktet a mai ember idege, az író a történések nagy forgatagában sodródik és bármennyire szent és nagy amit akar, előretörése bármennyire is grandiózus, mégsem lehet elfogulatlan és mélységbe ereszkedően bölcselkedő. Nem, bölcselkedő ott nem lehet, ahol logikátlanul csapkodnak az események hullámai és elfogulatlan se lehet ott, ahol erjedő eszmék forrongásán kell keresztülgáznia. Ebben a kisregényben az író, mint egy nehéz látomást, a háboru és a forradalom jajongó sebei keresztül elmondja egy ember elérkezését önmagához. A külső élmények döbbenetes képein keresztül érkezik el az elérkező lelkének megtisztulásához. Az események olyan monumentálisak, hogy azok között eltöpi minden, ami bévül történi és mi csak azt láthatjuk, hogy a külső hatásoknak erre a robusztusságára, anélkül, hogy a lelki folyamat útját nyomunkisérhették volna, egészen megváltozott valaki. Ez a Szent Eliz.

3. A „Szent Eliz“-ben nagy ecsettel dolgozik Szabó Imre. A „Mózi és Ildikó“ finom pasztelljében elfelejtett pillanatok szelid vonalai bontakoznak ki. Nincsenek nagy élmények benne, de abban a pillanokban, amelyben emberei élnek, épen ezek a piciny, elveszendő pillanatok a szírkébehajló napok eseményei. Itt élmény a szabad levegő, mert szabadság. És élmény a község csendjébe betoppanó új rabbiasszony, mert új és ismeretlen. Itt élmény a szent könyvek kibontakozó értelme és egy lopvaesett kézfogás, mert emberi indulatok megindítója. Élmény a szerelem és élmény a boldogság. És élmény a halál, amely csendbe borít egy embert. A történések csenedesek, külső háborúságuk nincsen, de benn a lélek misztikumában forró ömléssel duzzadnak előre. Itt minden történetnek a tükre benn van, bent egészen mélyen az emberben. Az író nem ragadja magával az események otromba rohanása, mint a „Szent Eliz“-ben. Itt az író csendes és mély. Bölcs derűvel visszazemlőldök a messi távlatba és az idő távolságán át elfogulatlan és mélységesen őszinte. A két regény között az igazi különbséget ez a távlat adja.

4. Szent Eliz élete a hamis gazdagságból és a hittagadás bűnéből indul el. A környezet, amelyben él, az üres cifrázkodás és a hiu élet ostobaságával van tele. Ebben az életben akarni, fejlődni és haladni nehéz. De Eliz, mert nem a közvetlenül előtte élő generációból meríti örökségét, tiszta hajlamokkal és őszinte emberi tulajdonságokkal áll ebben a környezetben. Innen indul el önmegtartóztatással az idő összekuszált eszméi között, háborun és forradalmon át, hogy kövessen egy embert, aki a jó és az okos megtestesítője, aki az ideál, mert az ideál eszméjét képviseli. Nem az eszme maga, csak egyik hírnöke, egyik hirdetője, aki utat mutat, nem az igazi utat, de azt, amelyiken keresztül el lehet jutni az igazhoz. Nem ő a lényeg, nem az ember, mert hiszen elvész, mielőtt elvezette volna Szent Elizt ahhoz a másik világhoz, amelyhez meg kell érkeznie. Ez a másik világ: a hithez való

visszatérés, a fajiságra való rátalálás és a szegénységhez az elérkezés. Az emberek forradalmán keresztül így jut el Szent Eliz az egészen különálló zsidó forradalomhoz.

5. A „Mózi és Ildikó“ egy gyermekszerelem története, semmivel sem több, igényeiben nem nagyobb és céljaiban nem többet kívánó. Ebben a kisregényben mutatja meg az író igazán önmagát, erejének sokszínűségét. Megfigyelései élesek, meglátásai becsesek és igazak. Ebben a kisregényben csupa őszinte szót mond és érezni kell, semmi sem fölösleges benne, mert minden epizódja odatartozik és el nem vehető belőle. Szabó Imre elbeszélő író, aki olyan könnyedséggel tud elvezetni lomha és

„Lehetetlen koalíciós kormányt alakítani, mert az ellenzéknek sok nagykonceptióju vezére van“

Reut képviselő a csatolt területek gyarmatszeropőről. Temesvárra utazott a jugoszláviai iskolaügyek tárgyalásával megbízott bizottság

(Bukarest, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt értekezlet volt a külügyminisztériumban, amelyen részt vettek Miron Cristea metropolita primás, Ciorogiu püspök, Duca és Lepadatú miniszterek és annak a bizottságnak a tagjai, amely Temesvárt fog tárgyalni a jugoszláviai román iskolák ügyében. A tanácskozások után a bizottság tagjai

Temesvárra utaztak,

ahol a tárgyalások hétfőn meg is kezdődtek. A kamara tegnapi ülésén Balanescu elnök. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése és egyéb formások elintézése után Balanescu közölte, hogy Moldován Viktor képviselő mentelmi jogát felfüggesztették. Moldován mentelmi jogának felfüggesztésére az adott okot, hogy Moldován a magyaririgeni választás alkalmával pofonütött egy kortest és a választási urnát feldöntötte. A kamara az elnök bejelentését tudomásul vette.

Az elnöki bejelentés után dr. Reut kért szót, aki a mult ülés alkalmával megkezdett támadását folytatta a kormány ellen. Beszéde elején az erdők kisajátítása körül történt visszaéléseket tette szóvá. Részletesen

ismertette a tanitók és tisztviselők méretetlen nyomorát.

A kormány e kérdés felett is, ugyanúgy mint a hasonlóknak felett, szótlánul napirendre tér. Majd összehasonlítást tett a regát és a csatolt területeken uralkodó állapotok között. Leszó-

nehéz lelki problémák között, mint egy heggyekben nőtt vezető. Nem lehet nem figyelni rá és nem lehet nem lelkesedni véle azok az apró örömkön, amik a mai ember életéből már egészen kivestek és csak a bölcsen derűs író visszaringatásán jutnak el ismét hozzánk. Finom és markáns alakjainak megrajzolása, tele elevevésséggel és erős az emberi tulajdonságok megvonásában és elemzésében. Igazi író, aki a mult életének kandallója alá andalító meleget tudott gyujtani.

A „Szent Eliz“ a Kadima gondos kiadásában jelent meg, külsejében is reprezentálja belső értékét, pazarul finom papíron, nyugati csinnal készült. A borítékot Papp Domokos művészi rajza díszíti. Sas László

gezte, hogy a csatolt területek és a regát lakossága között a hatóságok szembetűnő különbséget tesznek, mintha az alkotmány és a törvények első- és másodosztályu állampolgárokról szólna.

— Bennünket a csatolt területek polgárait — mondotta Reut — úgy kezelnek, mint a felszabadított rabszolgákat. Nem érdemljük meg, hogy saját ügyeinket magunk adminisztráljuk. Teljesen ki vagyunk szolgáltatva Bukarest gyámságának.

Beszéde után Jorga vázolta a helyzetet, aki Reut beszédére reflektálva kijelentette, hogy lehetetlen koalíciós kormányt alakítani, mert a liberális pártnak csak egy, az ellenzéknek pedig sok nagykonceptióju embere van.

Toni ellenzéki képviselő

a közigazgatási visszaéléseket ostorozta,

majd az ország gazdasági helyzetéről beszélt. Kijelentette, hogy Bratianu rossz gazdasági politikája súlyos válságba sodorta az országot. Az alkohol hallatlan módon pusztít az ország minden részében. Minden ami rossz volt a regátban, az lassan átplántálódik a csatolt területekre, Beszarabiába, Erdélybe és Bukovinába.

Toni be sem fejezheti beszédét, amikor Duca emelkedik szólásra és visszautasítja vádjait. Hangsúlyozza, hogy például Erdélyben az összes prefektusok erdélyiek. Ezután az ülést az elnök berekesztette.

Minisztertanács dönt az Ulain-ügyben

Budapest, november 17. Meszner ügyész ma délelőtt jelentést tett az Ulain-ügyről Sztrache vezetőügyésznek, aki aztán felkereste az igazságügyminisztert. Nagy Emil aztán a miniszterelnökségre ment, ahol elhatározták, hogy az Ulain-ügyben délután miniszteri értekezletet tartanak. Ezen a minisztertanácson döntenek az Ulain-bünper minden részletéről. Az értekezlet, melyen Sztrache, Meszner, Szász Béla, Timkó Zoltán és Váry Albert ügyészek is résztvesznek, az igazságügyminiszter lakásán lesz.

A főügyesség még ma megkeresi Sczi-tovszky Bélát, a nemzetgyűlés elnökét, Ulain Ferenc mentelmi jogának felfüggesztése ügyében és így a megkeresés és periratok november huszadiki ülésén már a Ház előtt lesznek. Ezzel kapcsolatban „Az Est“ megcáfolja azt a hírt, hogy a nemzetgyűlés keddi ülésén maga Bethlen kívánja megnyitni a vitát az Ulain-ügyben. A miniszterelnöknek nincsen szándékában a puccskisérletről nyilatkozni a nemzetgyűlés előtt. A lap értesülése szerint az új ülészakban először a mulkoriban megszakadt autójavaslat-vitát fogják befejezni.

Fűszer és gyarmatárak legelőnyösebben

Bermann W. nagykereskedőnél Cluj,

Piața M. Viteazul 39. Telefon 76. 1493

Az Uj Kelet az napilapja
Felelős szerkesztő
Az Uj Kelet cikk jelöléséve
Előfizetési árak
félfévre 32
Óromániában és
Rador Pml
hirdetési i

Tizenegy b
Rablótámadás

(Bukares sitőjától.) Még amely Észak-G s amelynek ál kereskedő fia autonak, amely rkonai látgatá fiut. Az anya ékszerét váltásá mondták, hogy godni válságdij

A szeren tak hatóságtól sem találtak a pon át hurcolt a logolva. Napkő a többiek alud vigyázott a fog egy kétezer m s áldozatukat csak fekvé hely kilépnie onnan közben a band voltak, kártyá szórakoztak. Fő az egyik egysz rablót véresre

Nem fele ügyi részről s ténté után leve fiu is irt néhá sterlingnyi vál náttól kezdve a gátásáról s elke félhónapi siker fontra lenyomta ban még ezt a ötezer tontot a banditákhoz, a azzal fenyegető lebb, ha társai szeggel. A rablót és további kéte A szerencsétlen ezt a pénzt, ug banditák bekötő közeli faluba, a piszkosan, vállá ber végén Jani s tegnap este me

— A kö sitette az uj resből jelentik erősitette Slati kében. Az uj r tostra veszik, ho a szenvedélyek

— A ju riumot állít fu Izsákot kineve jává. Az uj or az uralkodó k uttal elhatáro állít fel.

— Ptean Nagyváradon. Nagyváradra ér felügyelő. Ptean okozott a város váradí utját, a vette. Az Uj K Pteancu vezérfe utjának pusztán lozvári vezérfél ják és a vezérfe tankerületi főiga brassói, temesvá veszik át. A fő tartozni az isko

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei felévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Tizenegy hétig görög banditák kezében

Rablótámadás Görögország hegyei között. Hétezer font sterling váltságdíj

(Bukarest, november 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még emlékezetes az a vakmerő rablás, amely Észak-Görögország hegyeiben játszódott le, s amelynek áldozata egy gazdag bukaresti görög kereskedő fia volt. A banditák útját állták annak az autónak, amelyen a kereskedő felesége és fia epiruszi rokonai látogatására utazott és foglyul ejtették a fiút. Az anya rögtön felajánlotta minden pénzét, ékszerét váltságul, de a rablók kinevették s azt mondták, hogy az kevés, ők meg akarnak gazdagodni váltságdíjból. El is vitték magukkal a fiút.

A szerencsétlen szülők heteken keresztül jártak hatóság-tól-hatóság-ig, még csak a nyomukat sem találták a rablóknak, akik áldozatukat tíz napon át hurokolták, minden éjjel nyolc-tíz órát gyalogolva. Napközben az erdőben bujkáltak s míg a többiek aludtak vagy élelmet kerestek, kettő vigyázott a fogolyra, Végre a tizenegyedik napon egy kétezer méter magas hegy tetején megállottak s áldozatukat egy kis barlangban elrejtették, ahol csak fekvé helyezkedhetett el. Nem volt szabad kilépnie onnan csak egyszer, éjnek idején. Napközben a banditák, akik Janina-vidéki parasztek voltak, kártyázással, oéllövészettel s birkózással szórakoztak. Foglyukkal nagyon jól bántak s midőn az egyik egyszer hozzá mert nyulni, a kapitány a rablót vérsre verte.

Nem feledkeztek meg azonban a kérdés pénzügyi részéről sem. Három héttel a rablás megtörténte után levelet írtak a családnak, amelyhez a fiú is írt néhány pár sort és huszonötezer font sterlingnyi váltságdíjat követeltek. Ettől a pillanattól kezdve a család lemondott a hatóság támogatásáról s elkezdett tárgyalni a rablókkal s másfélhónapi sikertelen alkudozás után végre tizezer fontra lenyomták a váltságdíjat. A kereskedő azonban még ezt az összeget is sokalta, hajlandó volt ötezer fontot adni. A pénzt az anya vitte el a banditákhoz, át is adta a haramiavezérnek, aki azzal fenyegetőzött, a fiú fejét hozza el legközelebb, ha társai nem lesznek megelégedve az összeggel. A rablók azonban nem voltak ilyen szigorúak és további kétezer font sterlinggel megelégedtek. A szerencsétlen szülők nagynehezen előkerítették ezt a pénzt, úgy hogy 81 napos fogság után a banditák bekötött szemmel levezették a fiút egy közeli faluba, ahol már várta az anya. Rongyosan, piszkosan, válligérő hajjal érkezett a fiú szeptember végén Janinába, ahol kipihente szenvedéseit, s tegnap este megérkezett családjá körébe Bukarestbe.

— A közoktatásügyi miniszter megerősítette az új jasi rektor kinevezését. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi miniszter megerősítette Slatineanu a jasi egyetem rektori székében. Az új rektor erős kerü ember és így biztosa veszik, hogy neki sikerülni fog téken tartani a szenvedélyeket.

— A jugoszláv kormány rabbiszemináriumot állít fel. Belgrádból jelentik: Alcalai Izsákot kinevezték egész Jugoszlávia főrabbi-jává. Az új országos rabbi ma letette az esküt az uralkodó kezébe. A jugoszláv kormány egyúttal elhatározta, hogy rabbiszemináriumot állít fel.

— Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelő Nagyváradon. Nagyváradról jelentik: Ma délelőtt Nagyváradra érkezett Pteancu közoktatásügyi vezérfelügyelő. Pteancu érkezésének híre nagy izgalmat okozott a városban, mert eddig minden egyes nagyváradit útját, valamelyik iskolának a bezárása követte. Az Uj Kelet nagyváradit munkatársa előtt Pteancu vezérfelügyelő kijelentette, hogy nagyváradit utjának pusztán adminisztratív jellege van. A kolozsvári vezérfelügyelőség ugyanis likvidálai fogják és a vezérfelügyelőség hatáskörét az öt erdélyi tankerületi főigazgatóság, a nagyszebeni, kolozsvári, brassói, temesvári és nagyváradit főigazgatóságok veszik át. A főigazgatóságok hatáskörébe fognak tartozni az iskolák anyagi ügyei is.

— Wirth volt német kancellár haldoklik. Berlinből jelentik: Wirth volt német kancellár hirtelen súlyosan megbetegedett. Régi szív-baja annyira elhatalmasodott, hogy kivánságára ellátták a halotti szentségekkel.

— Ujabb cukordrágítási akció. A „Consum“ legújabbban megjelent száma foglalkozik a cukorgyárosok bukaresti központi irodájának azzal az akciójával, amelyről a multkor e lap nyomán megemlékeztünk. Az iroda az elmúlt pénteken délelőtt memorandumot nyújtott át Constantinescu ipari és kereskedelemügyi miniszternek, amelyben a külföldi cukorimport sürgős betiltását kéri. A miniszter átvette a memorandumot, azonban ismerve a miniszter intencióit a fogyasztóközönséggel szemben, vezető politikai és kereskedelmi körökben nem hiszik, hogy a cukorgyárosok e kérését a kormány teljesíteni fogja. A cukor ára nálunk világarparitáson felül van megállapítva és ha a lejjáululás tartós, akkor a külföldi cukor jelentősen olcsóbb annál az árnál, amit a cukorgyárosok központi irodája megállapított.

— Jeritza Mária vendégszereplése Newyorkban. Newyorkból jelentik: Jeritza Mária a mult héten kezdte meg hónapokra tervezett vendégszereplését Newyorkban, a Metropolitan Operában. Az előadás egyébként diszokadás volt, mert az opera most ünnepele alapításának negyvenedik évfordulóját. A rendkívüli alkalomra megjelent a színházban Newyork legelőkelőbb társasága. Az ünnepi estén Massanet „Thais“ című operáját adták elő, amelyben Jeritzának nagy szerepe van. Amikor először lépett ki a színpadra, percekig ünnepele a művésznőt.

— Halálozás. Súlyos csapás érte Nagybanya város számvevőségi főtisztviselőjét, Fuchs Jakabot. Felesége hosszas betegeskedés után csütörtökön elhunyt. Temetése pénteken ment végbe a város osztatlan részvéte mellett. Az elhunytban Fuchs Izsák régi makkabeus és a zsidó nemzeti mozgalom lelkes katonája édesanyját gyászolja.

— Hatalmas sportpálya nyílik meg Bécsben. Bécsből jelentik: Az osztrák kormány a schönbrunni fácán-kertben, a Gloriette és Hötendorf között, olimpiai sport-stadion alapít 150.000 ember részére. Az építkezéshez szükséges 300 milliárd osztrák koronát nagyiparosok és bankárok adják össze. Az eddigi tervek szerint az építkezéseket már a jövő év tavaszán meg lehet kezdeni. Eszerint a hatalmas stadion megnyitása 1924 őszére várható.

— Legjobb írógépek Lepagenál Cluj.

— Aki a gyermekeit árusítja. Budapest-ről jelentik: A debreceni szibvásáron egy hadirokkant felesége négy kis gyermekét kinalta eladásra. Az asszony elmondta, hogy férje keresetképtelen és a kis rokkantsági nyugdíj arra sem elegendő, hogy pár napon át ő és családja jólakjon. A szerencsétlen asszony előtt egy ócska paplan volt kiterítve, azon ültek az eladásra szánt kis maszatos, rosszul ruházott, rosszul táplált gyermekek, három kisleány és egy kisfiú. A kisfiúnak „vevője“ is akadt, mert egy jószívű és jómódu gazda pár ezer koronát juttatott a nyomorba jutott családnak, a kisfiút pedig magával vitte és örökre fogadta.

— * Kölcsönkönyvtár Minorita-u. 5.

— A csernovitzi diákok a letartóztatott diákvezérek szabadonbocsátását követelik. Csernovitzból jelentik: A csernovitzi román diákok az egyetem disztermében tilést tartottak, amelyen elhatározták, hogy csatlakoznak a jasi diákság kivánságaihoz és követelik a letartóztatott diákok szabadonbocsátását. Ilyenformán memorandumot nyújtottak át az egyetemi tanácsnak és egyúttal átvölzítő táviratot küldtek a vakarestii fogházban lévő hallgatóknak.

Felfüggesztették a román-orosz tárgyalásokat

Bukarest, november 17. Ma délelőtt a fővárosba érkeztek a tiraspoli román delegáció tagjai, mivel az orosz delegátusok is elutaztak. A tárgyalások november 20-án, hétfőn fognak folytatódni ugyancsak Tiraspolban. Az „Adeverul“ azt hiszi, hogy a tárgyalások megszakításával magyarázható, hogy az orosz delegáció újabb instrukciókat kért a szovjet-kormánytól, mert a tárgyalások, különösen a konzulátus felállításának a kérdése, politikai problémákat is érintenek, elsősorban a szovjet-kormány elismerését Románia részéről és Besarabia csatlakozásának elismerését Oroszország részéről.

— Egy biharmegyei községben két jegyző kétféleképpen dirigál. Nagyváradról jelentik: Néhány hónappal ezelőtt Hodor prefektus a belügyminiszter rendeletére Popovici György nagysomlini jegyzőt felfüggesztette állásától és utódjául Zeleanu Cornel jegyzőt nevezte ki. Popovici György azonban arravaló hivatkozással, hogy felfüggesztése ellen felebbezéssel élt, megtagadta hivatalának átadását. Ma azután Nagysomlin község küldöttségileg kereste tel Hodor prefektust, akinek kétségbeesetten panaszkodtak, hogy a falunak két jegyzőt kell fizetnie és a két jegyző, akik ellenséges viszonyban vannak egymással, ellenintézkedésekkel gátolják egymás munkáját. A küldöttség arra kérte a prefektust, hogy legalább az egyik jegyzőtől szabadítsa meg őket. Hodor prefektus a szokatlan közigazgatási anomáliában szigorú vizsgálatot rendelt el.

— Nem helyezik szabadlábra Zela Codreanu. A vádtanács helyt adott az ügyészi felebbezésnek, amelyet az ilfovi törvényszék ügyésze terjesztett fel a törvényszék ama végzése ellen, amely elrendelte Zela Codreanu szabadon bocsátását. A főügyész rámutat arra, hogy Zela Codreanu nem lehet szabadonbocsátani, mert veszélyes a közbiztonságra és egyik értelmi szerzője annak az összeesküvésnek, amelynek vezérei fia és Motza voltak.

— Ma temetik Gieswein Sándort. Budapest-ről jelentik: Gieswein Sándor temetése vasárnap délután három órakor lesz. Sirjánál az első gyászbeszédet Simonyi-Semadam Sándor volt miniszterelnök fogja mondani. A polgári testületeken és a keresztény-szociális szervezeteken kívül a szociáldemokrata munkásság is testületileg kivonul Gieswein temetésére.

— * Elsőrendű bükk, tölgy és hántott tűzifa, aprított és vágott a legolcsóbban Janovitz Vilmos tűzifafaktárában kapható. Cluj, Str. Enescu. (Gyufagyár-u.) Telefon 127 és 918.

— Kézrekerült és újra megszőkött betörők. Nagyváradról jelentik: A nagyváradit rendőrség tegnap letartóztatta Pere András, Gábor András és Réti Ferenc rovottmulta betörőket, akik Szászrégenben, Marosvásárhelyen és Szatmáron több betörést követtek el. A nagyváradit rendőrség távirati megkeresésére ma délután Fluera szatmári és Schitea marosvásárhelyi detektívek Nagyváradra érkeztek a letartóztatott betörők személyazonosságának megállapítására. A nagyváradit rendőrség megbízásából a két detektívnek a három betörőt Szatmárra kellett volna kísérnie a nyomozás kiegészítése céljából. Bihardiőrség állomásán azonban a két detektívet különös zibbasztó álmodás lepte meg, amely ellen nem tudtak küzdeni. Mire a detektívek magukhoz tértek, a betörőknek nyomuk veszett. Valószínű, hogy a három betörő kábítószerelel manipulált.

— A nagyváradit kéményseprők bérmozgalma. Nagyváradról jelentik: A nagyváradit kéményseprők felkeresték Készei József városi főmérnököt, akitől hetibérüknek 650 lejről 700 lejre való felemelését kérték. Készei főmérnök megtagadta kérésük teljesítését, mire tegnap őt, ma pedig kilenc kéményseprő kikérte munkakönyvét. Készei főmérnök tegnap öt kéményseprőnek ki is adta a munkakönyvét, a mai kilencnek azzal tagadta meg a kérését, hogy a Trancu Jasi törvény értelmében munkabérkontliktusból kifolyólag nem szabad tömegesen elhagyni a munkahelyet. Készei intézkedését a város tanácsa jóváhagyólag vette tudomásul és elhatározta, hogy a jövőben a kéményseprőcsoportot egyesíteni fogják a tüzoltósággal.

— A Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyicsoportjának közgyűlése. A Zsidó Árvagondozó kolozsvári helyicsoportja november 18-án, vasárnap délután három órakor tartja az izraelita elemi iskola helyiségében (Cal. Reg. Ferd. 52) évi rendes közgyűlést, melyre a helyicsoport tagjait az elnökség ezton is meghívja.

— Halálbüntetést kérnek a kiskunhalasi gyilkosra. Budapest-ről jelentik: Ma kezdték meg Tassi Gergely volt csendőrtizedes gyilkossági pörének tárgyalását. Tassi 1920-ban két társával meggyilkolta Schwartz Sándor kiskunhalasi biztosítási ügynököt. A gyilkosok éjszakának idején betörték Schwartz lakásába, melyet teljesen kiraboltak. Schwartzot elhurcolták és azzal az ürüggyel, hogy letépte az ébredők plakátjait, agyonlőtték és holttestét egy tóba dobták. Tassira, kinek két társa időközben meghalt, halálbüntetést kért az ügyész.

— Dascaloff gyilkosa továbbra is fogva marad. Prágából jelentik: Dascaloff gyilkosának, Nikoloffnak felmentése ellen a főügyész semmisségi panasszal élt, amelynek elintézéséig Nicoloff fogva marad.

matáruk

ann W.

edőnél Cluj,

azul 39.

1493

KÖZGAZDASÁG

A kamara karácsonyi vására. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara tudvalevőleg elhatározta, hogy ezúttal Erdély újabb ipari termékeiből karácsonyi vásárt rendez. Az előmunkálatok annyira előrehaladtak, hogy most már hozzálátnak a kiállítandó tárgyak egyhelyre való beszállításához. A kiállítást az unitárus kollégiumban rendezik és körülbelül ötven iparos, jobbára háziipari cikkekkel fogja képviselni az erdélyi ipart. A kiállítást a katolikusok karácsonykor nyitják meg és a román karácsonyi ünnepek befejeztével zárják be.

A mai valutapiac

A tegnapi szilárdulás ma is tartott, jóllehet a lej Zürichben a mai nyitáskor is hármas jegyzéssel állott. A dollárnak e héten tiz-tizenöt pontnyi emelkedése és a francia franknak fordított tendenciája jellemezték a heti devizapiacot. Milanó párhuzamos tempóban esett a francia frankkal (24.82-5-ről 24-re). A szilárduló valuták között áll a cseh korona, amely 16.45-ről 16.60-ra emelkedett. A lej tempója husz pontnyi javulást mutat.

Meglehető forgalom mellett ma így alakultak az árak: osztrák korona 360—365, magyar belföldi korona 150—160, cseh korona 560—570, svájci frank 34.50—35, francia frank 10.30—10.40, olasz lira 8.48—8.50, font sterling 855—865, dollár 197—198, dinár 245—250.

November 17-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

8800—9000 külf. magyar koronát,
15000—16000 belf. magyar koronát,
0.1108—0.1119 font sterlinget,
10.20—10.35 francia frankot,
2.86—3.18 svájci frankot,
0.5170—0.5240 dollárt,
8.25—8.30 olasz lírát,
36000—36500 osztrák koronát,
16.90—17.70 cseh koronát.

Valutapiac november 17-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1030, London 848, Newyork 198, Róma 848, Zürich 34.50, Prága 575, Bécs 27.5, Budapest 110, Varsó 150.

Bukarest. Valuták: Napoleon 700, márka —, leva 145, török lira 102, font sterling 830, francia frank 1070, svájci frank 34.00, olasz lira 840, drachma 280, dinár 225, dollár 194, lengyel márka 145, osztr. korona 28, magyar korona 78, cseh korona 550.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Newyork 577—578, London 2490—2489, Páris 80.25—30.30, Milano 2400—2425, Prága 1660—1665, Budapest 302.5—300, Belgrád 652.5—650, Bukarest 300—300, Varsó 287.5—3, Bécs 81—85, Berlin 150.

Páris. Zárlat: London 8174.5, Newyork 1898.5, Brüsszel 8640, Bukarest 880, Milano 7970, Zürich 328.5, Prága 54.90, Berlin —, Bécs —.

Budapesti értékpapírtőzsde, nov. 17-én:

Magyar Hitel 718, Osztr. Hitel 163, Angol-Magyar Bank 132, Marosi petróleum 145, Leszámitoló 132, Agrár 65, Magyar-Olasz 55, Hazai-Bank 305, Salgótarjáni 675, Rimamurányi 135, Közuti-Vasut 35, Déli vasut 120, Államvasut 420, Hermes 93, Ingatlan-Bank 400, Forgalmi-Bank 58, Kereskedelmi-Bank 1460, Bosnyák 65, Magy. Ált. Tak. 190, Hazai Tak. 4870, Borsódismiskolci 145, Concordia 93, Első Budapesti Gőz 240, Gizellamalom 55, Hungária-malom 138, Beocsini 1450, Esztergom-Szászvári 425, Felső-magyarokó 870, Drasche 475, Magnezit 3700, Általános kőszénbánya 2975, Urikány-Zsilvölgy 1800, Adria 550, Atlantica 72, Levante 800, Tröszt —, Csáki 63, Fegyvergyár 1730, Ganz-Danubius 6300, Ganz-Villam 2850, Láng 220, Lipták 40, Schlick-Nicholson 133, Osztrák légszusz 785, Baróti 22.5, Egyesült izzólámpa 280, Guttmann 655, Klotild 115, Magyar-Cukor 37.50, Östermelő 280, Gummigyár 192, Vasutforgalmi 224, Naschitz 26, Neuschloss-Lichtig 165, Ota 660, Győri olaj 98, Szlavóniai fa 91, Teudlotf 115, Egyesült fa 35, Wörner 29, Lignum 120, Zabolai fa 176, Kereskedelmi Hitel 32, Egyesült Takarékpénztár 240, Rössemann 69, Schuller 95, Papíripar —, Boni 126, Malomsoky 91, Zentároskányi 200, Rézbányai 190, Egis 42, Földhitel-Bank 335, Mercur-Bank 39, Mercur fa 17, Victoria-gőzmalom 485, Oceán 47, Pálfi üveg 67, Koburg 50, Globus 66, Danica 135, Belvárosi Takarékpénztár 52,

Győrffy 130, Flóra 215, Borsódi szén 350, Hungária mütárgya 272, Karton 120, Mezőgazdasági 810, Ujlaki téglagyár 305, Hoffher és Schranz 230, Phöbus 60, Villányi pezsgő, Lloyd 24.50, Goldb. 123.

Erdély adója. Most értek véget az adóki-
vetési munkálatok. A kolozsvári pénzügyi vezér-
igazgatósághoz a különböző pénzügyigazgatóságok
területéről e hónap elején érkeztek be a kimuta-
tások. Az összegezés szerint a különböző pénzügy-
igazgatóságok ötszázmillió lejt vetettek ki adóban.
Ebből az ötszázmillióból Kolozsmegye hat járására
százötvenmillió lejt esett. Temesmegye tizenöt já-
rására viszont tizenhétmillió. Kolozsmegye arány-
lag kétszerannyi adót fizet, mint Temesmegye. A
legutóbbi adóki-
vetés alkalmával Erdélyre ötszázhuszon-
hétmillió adót vetettek ki.

Megkezdődött

a nagy
karácsonyi és ujévi
vásár!

Az összes női kötött kabátok, női ruhák, gyer-
mekruhák, sálak, sapkák és szetteerek stb. stb.

5%, 10% és 15%-kal

olcsóbban árusítanak szabott gyári árak mellett.

"SPORT"

Calea Regele Ferdinand 16.

Az "Ellenzék" kritikája

Borgia Lukrécia



„Mi, akik a kolozsvári mozik silány, régi és kopott filmjeit vagyunk kénytelenek nap-nap után végigszenvedni, irigységgel tekintünk Nagyvárad felé, ahol mostanában mutatják be a német filmművészet legújabb és egyik legszebb alkotását, a „Borgia Lukrécia”... Reméljük, a kolozsvári mozik igazgatósága megszánja végre a kolozsvári közönséget és elhozza ezt a bizonyára minden mozilátogatót érdeklő filmet.”

A filmművészet legújabb remekműve! Csodás kiállítású filmóriás!

"Borgia Lukrécia"

Monumentális történelmi dráma két részben és 12 felvonásban.

Hétfőtől, november 19-től indul a Select-Mozgóban

Főszerepben:

**Lyane Haid
Conrad Veidt
Anita Berber
Lyda Salmonova**

és a világ filmstarjainak egész gárdája



Kolozsvár művészi életének eseménye!
Utólérhetetlenül pazar tárgyú és kiállítású film!

A ROM
Vasárnap: Pilla
Hétfő: Sába ki
Szerda: Sámson
Péntek: Sába ki
Vasárnap délután

A MAGY
Vasárnap d. e. f.
második
Délután
Este 8 ó
Hétfő: A trón

M

Select-1
november 18-
szabása dráma
Korff és Lya
letben játszó
leánnyal szem
gondolkodása

Hétfő, 1

Uránia-

Sámson gyert

felvonásban. P

Arnold és P

Sámson-film!

a filmen vége

Hétfő, 1

Apolló-

George Bully.

Főszerepben a

amerikai detel

belneok király

Hétfő, 1

i. rész.

Dupla

Vizes

3

Az 19

szenz

Manometert, mindenféle mérőműszereket készit és javításokat vállal: Gáspár műszerész Arad, Strada Horia 1. Javítás végett beküldött műszereket rövid idő alatt visszaküldöm. **Telefon 315**

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Vasárnap: Pillangó kisasszony.
Hétfő: Sába királynője.
Szerda: Sámson és Delila.
Péntek: Sába királynője.
Vasárnap délután: Tosca.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. e. fél 11-kor: Az erdélyi irók olimpiásának második napja. Marosvásárhelyi irók.
Délután 3 órakor: A makrancos hölgy.
Este 8 órakor: Mágnes Miska.
Hétfő: A trónörökös.

MOZGÓK MŰSORA

Select-mozgó (v. Egyetem-mozgó): Vasárnap, november 18-án *Itona*. Magyar tárgyú film. Nagyszíves dráma 5 felvonásban. Főszerepben Arnold Korff és Lya Putti. A szerepeket magyar népviseletben játsszák. A gróf szerelmi kudarcra a polgárelánnyal szemben. A magyar mágnesek jellegzetes gonolkodása és életmódja.
Hétfő, nov. 19. *Borgia. Lukrécia*. I. rész.

Uránia-mozgó: Vasárnap, november 18-án, *Sámson gyermekei*. Szenzációs akrobatadráma hat felvonásban. Főszerepben Luciano Albertini, Linda Arnold és Patata Albertini. A legszenzációsabb Sámson-film! Amit Sámson s két gyermeke ezen a filmen végez, az páratlanul áll az atlétika terén.
Hétfő, nov. 19. *A halott árnyéka*.

Apolló-mozgó: Vasárnap, november 18-án: *George Bully*. Óriási detektívdráma 5 felvonásban. Főszerepben a páratlan Stuart Webbs. A világhírű amerikai detektív legbravurosabb kalandjában. A hegyek királya.
Hétfő, nov. 19. *Unus, a hegyek királya*. I. rész.

SPORT

Kolozsvár—Csernovitz Károly-kupamérkőzése. Ma délután fél 3 órakor méri össze erejét a Károly-kupáért Csernovitz és Kolozsvár válogatott csapata. Tudvalevő, hogy ez már a Károly-kupa harmadik kisorsolt fordulója, de a kolozsvári válogatottnak ez az első kupamérkőzése, mert egy a nagyvárad, mint a bukaresti kerület ellen kisorsolt mérkőzése elmaradtak. Fontos tehát a kolozsvári kerületre, hogy ezt az első mérkőzést megnyerje, annál is inkább, mert a kupa módosított szabályai szerint a két vereséget szenvedett kerület kiesik a további küzdelemből. A kolozsvári csapat győzelmi reményekkel megy a küzdelembe, anélkül azonban, hogy győzelmét biztosra vehetné. A csernovitz csapatok hatalmas fejlődést mutatnak és több nemzetközi mérkőzésen a bécsi elsőosztályú csapatokkal is respektabilis formát játszottak ki. Centercsatárak, Gansl, pedig a román nemzeti válogatott csapatban is játszott legutóbb Konstantinápolyban és a nagyszerű török védelem ellen kitűnően szerepelt. Jelenleg a csernovitz Makkabi játékosai és csapata legutóbbi kiváló eredményeit főként az ő szereplésének köszönheti. Gansl játéka méltán kelti fel a kolozsvári közönség érdeklődését, természetes azonban, hogy megfelelő partnerek nélkül nem tud majd a bevált kolozsvári védelem ellen érvényesülni. A kolozsvári csapat felállításáról megállapíthatjuk, hogy egészében sikerült. Természetesen a játék lefolyása fogja megmutatni, hogy a válogatott játékosok megérdemlik-e az intéző bizottság bizalmát, de eddigi és különösen legutóbbi formájuk joggal megszerezte nekik a válogatott csapatban való részvétel jogát. A kolozsvári válogatott összeállítása egyébként a következő: Szatmári (KAC), Krishoffer (Victoria), dr. Hirsch (KAC), Fazekas (Victoria), Leitner (Victoria), Jakobi (Haggibbor),

Barabás (Victoria), Bornstein (Haggibbor), Guga (Universitatea), Bonciocat (Universitatea), Csipcsigan (Victoria). 5 Victoria, 2 KAC, 2 Universitatea és 2 Haggibbor játékos szerepel tehát a válogatottban, valamennyien már több ízben sikerrel képviselték Kolozsvár színeit. Amennyiben vidéki bíró nem érkezik, úgy a mérkőzést dr. Vatiannu Sabin fogja levezetni.

Rapid—Politia. A besztercei Rapid csapata, mely több kolozsvári csapat ellen kitűnő eredményekkel szerepelt, ma délelőtt Kolozsváron játszik revansmérkőzést a Politia csapatával, amellyel az elmúlt vasárnap Besztercén 2:3 arányban eldöntetlenül mérkőzött. A kolozsvári nagypályán aligha fog tudni a vidéki csapat érvényesülni, mindamellett heves és érdekes küzdelem várható. A mérkőzés tizenegy órakor kezdődik és külön belépti-jegyvel tekinthető meg, amely a délutáni válogatottira nem érvényes. Előreláthatólag nagyszámu közönség fogja a kolozsvári rendőrkalmazottak sportegyesületének játékát megtekinteni.

Makbi (Brünn)—Slavia (Prága). A brünni Makkabea világhírű csapata a Rapid ellen aratott fényes győzelme után ma Prágában játszik a Slavia ellen. A mérkőzés iránt mindenütt hatalmas érdeklődés mutatkozik.

A magyar bajnokság. A mai nappal megkezdődik Budapesten az 1923—24. évi bajnokság tavaszi fordulója, ami azért vált szükségessé, hogy a bajnokságot áprilisra teljesen lebonyolihassák és a magyar válogatott csapat a kellő előkészületek után résztvehessen az olimpiádon. Mindjárt az első forduló nagy érdeklődést kelt, mert eldöntésre kerül a budapesti futballderby, az MTK—FTC mérkőzés. A VAC, amely a bajnoki tabella legvégén áll, a közvetlen előtte levő KAC-cal játszik, úgy hogy mérkőzésük könnyen eldöntheti az utolsó hely kérdését is. Ezenkívül eldöntésre kerülnek az UTE—33-as FC, UTSE—Törekvés, Vasas—Zugló és III. ker.—BTC I. osztályú bajnoki játékok.

Raktárra érkeztek kávéházi és vendéglői felszerelések:

Duplaerős teáscsésze 20.—, duplaerős moccacsésze 18.—, duplaerős tányér 16.— stb.

Vizespohár
3.—

FISCHER

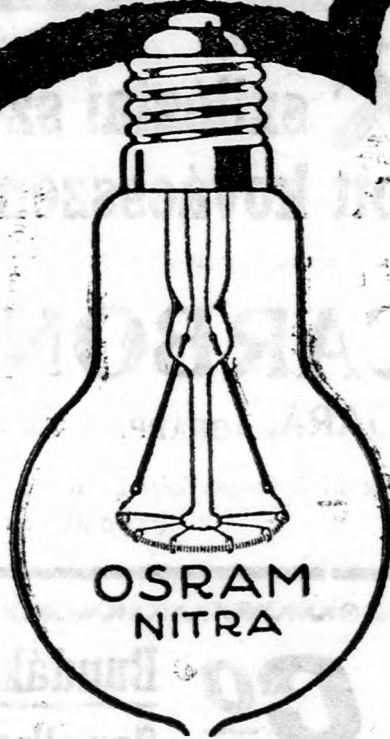
Borospohár
2.50

Cluj, Piata Unirei 12. szám

OSRAM

ÉGŐT

vesz és használ
az egész világ



OSRAM
felirást kell avillanykörteknél látnunk

Az 1923—24. évi divat
szenzációs szép anyagjai
nagy választékban

★ Kabát-, alj- és
ruhaszövetek,
Monre, brocat,
marougen,
georgette,
orep de chine,
selymek, velour,
chiffon,
ruhabársonyok
minden színben

GRÜNWALD ÉS STEINER

női divatkülönlegességek áruháza Kolozsvár
Piata Unirii 12.

APRÓHIRDETÉSEK

Butor! Legelősből be-
vásárlási forrás. Klein
Izsák, Unió-u. 21. 1581

Elsőrendű frissen vá-
gott kóser liba és kacsa
legelősből napi árban ál-
landóan kapható. Wesse-
lényi-u. 10. sz. alatt. Zsir-
beöntést elvállalunk. 6420

Egy látható írásu „So-
cor” amerikai írógép el-
adó Farkas Ernő bőrke-
reskedőnél. 6512

Solides deutsches Fräu-
lein zu einem Kinde sucht
Dr. Schönfeld Oradea-
Mare, Bástya-u. 4. 6523

A beszerce-maroslud-
dasi vonalon elvesztettem
taleszbajlimat, amelyben
egy török talesz és két
par tefilin volt. Megtalá-
lóját kérem, hogy költsé-
geinek közlése mellett
küldje el címemre. Stiglitz
K. sakter, Szászlekenca. 6522


Legújabb divat u
**szobafestő-
minták**
Nürnbergi
korong-, mintázó-,
marok-, vonalzó- és művész-
ecsetek
nagy választékban érkeztek
RADOS & CO.
festéknagykereskedése
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 21.
Telefon 692

300%

**Megtakarítást
a börtalppal
szemben nyújt
a Palma
Kaucsuksarok és talp**

**Önmaga ellen vét, ha nem
Nagy és Szilágyi-**
nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada
Barijiu (volt Malom-utca) 4. Felvételi helyek: Kos-
suth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

**Prima
bácskai
kender**
Kapható:
Havas Dozsó
Timisoara


**Chaussures
"ECHO"**
cipő a legjobb!

Önműködő vizemelőt emele-
tes házakba, saját vízvezeté-
ket lakóházakba szerelnek
szakszerűen és jutányosan
Pallos és Markó okl. gépészmérnökök
Cluj, Str. N. Iorga (volt Jókai-utca) 7. szám. — Telefonszám 650

Magas kalóriájú
**lupényi kőszén, kokszt, sziléziai szalonszenet
és speciális mosott kovácszenet**
valamint belföldi közepkalóriájú szeneket azonnal szállít üzemek és szénnagykereskedők részére
FERROCARBON
SZÉNKERESKEDELMI TÁRSASÁG TIMIȘOARA, AGRÁRPALOTA, TELEFONSZ.: 9.
Sziléziai és belföldi bányák kizárólagos képviselői.
Fiók: Cluj, C. Reg. Ferdinand 70 Expozitura: Petroseni, Kattowitz

IZRAEL & Co
szőrmeáruházában
Cluj, Calea Victoriei (volt Kossuth L.-u.)
2. szám
Bundák 16000
Sportkabátok. 3000
Boák 475
Gyermekkabátok 800
leitől feljebb kaphatók
Nagy választék szőrmeáruházban!

Str. Regina Maria 5. sz.
**Dick cég
ingyen vására**
**Egy nap
ingyen!** **Novemb.
30-ig!**
Cluj, Str. Reg. Maria 5.
**Szerencséséjét
próbálja
meg**
Mindenki, aki nov.
30-ig tartó
nagy
alkalmi
vásárun-
kon részt
vesz, vásár-
lási blokkja
erejéig
**Egy napig
ingyen**
Vásárolhat,
ha szük-
ségletét
a vásárlás
befejezése
után
kisorsolt
**ingyen
napon**
Szerezte
be.
Vásárlási
blokkok
meg-
örzendők.

Kartonok	25 ⁵⁰
Delének	25 ⁵⁰
Batistok	25 ⁵⁰
Flanelek	32 ⁵⁰
Auginok	36 ⁵⁰
Férfi harisnyák	13 ⁵⁰
Női téli harisnyák .	15 ⁵⁰
Tricot ingek	79 ⁵⁰
Női ingek	89 ⁵⁰
Damast abroszok	198 [—]
Damast szalvéták	31 [—]
Lélekmelegítő	59 [—]
Lábszárvédő	84 [—]

**Az összes női és férfi
gyapjuszövetek, kötött
gyermek és női swetter-
garnitúrák jóval a mai
vételáron alul.**

SZEBEKESZTŐS
HIVATAL ÉS
Cluj-Kolozsvár,
L. Pop, (Brasse
Telefon: Szer
és kiadóhivatal
Zs. N. Sz. —
A kéziratok ki
szerkesztőség
zendők. Kézirat
adunk vi
Cluj-Kolozsv
Lloyd
(London
jától.) Lloyd
harcot Bald
Londonban n
kijelentette, h
ország és nem
francia milita
veszedelem.
Lloyd G
párt előreláth
segíteni, hogy
tási kampány
szakadás á
Baldwin meg
kormányá k
Birkenheadn
hogy új korm
választási had
azonban a me
zervatívok er
ellen, hogy L
konzervatív k
nak eredmény
titkár tudatta
benyújtják
cős miniszt
Baldwinnak n
lépni az egyez
támogató erők
valóvá vált,
részénél számi
Sokkal
védővámrends
A konzervatív
.....
A
**az ant
Ruyssen é**
(Páris, n
jától.) Most ért
nemzetközi kong
telt a zsidóság
internacionális
land professzor
között ezeket m
— A leg
valamilyen táma
szágban, ahol a
a nemzet a tes
leavatkozhat a
a zsidóknak sel
ből fokozottabb
Ligájára, hogy
től és jogtalans
Aulard p
történettudós, a
jához, beható k
zsidópolitikájáró
— Ruyss
forradalmat hiro
rusz klauzus e
hatatlan, hogy
niában, Lengye
ban és Ausztriá
alatt van s ezé
fosztják attól a
szerezze és gyal
jogos igényeik
— A nu
jogok sulyos m
Jogok Ligájána
ahol a numerus
példán Magyar
az államokban